

sine Døre paa saa vid Gaa som muligt og stille saa faa Betingelser som muligt. Det var for nylig under Debat i Pressen, hvorfor Universitetet laa aldeles uden nogen direkte Nytte f. Ex. for Industrien og Handelen, for saavidt da de Folk ikke vilde gaa den sædvanlige Examensvei, og der fremsattes der Forslag om særlige Kurser til Undervisning i saadanne Forhold som Bankvæsen, merkantile Forhold, Sprog osv., kort sagt, en Undervisning rettet derpaa. Det var muligt i det Løse og ganske som en Begyndelse, at dette Spørgsmaal blev drøftet der. Men det gav mig Anledning til at tænke paa, om ikke Universitetet snarere er for indskrænket i sin Udgang, om det ikke fordrer for Meget i Stedet for, at det burde snevne Fordringerne mere ind; thi det synes mig dog lidt underligt, at Forholdet er saaledes, at man siger: Lærer ved Universitetet kan Du blive uden Examen — og det er en smul, frifindet Bestemmelse — men Glev kan Du ikke blive uden Examen og det, som man siger, med første Karakter. Nu veed jeg meget vel, at vi have den frifindede Bestemmelse, som er faldet Andre for Brystet, men som jeg haaber vil blive staaende, nemlig at de, som have taget en vis Grad ved Universitetet, have Ret til at holde frie Forelæsninger med Udgang for Alle og Enhver, og at ogsaa ikke saa Professorene gjøre dette; det har jeg ikke glemt, men jeg mener, om den rent forpligtede Veiledning ikke snarere kunde udvides til Gavn for Befolkningen end netop indskrænkes. Med Hensyn til den Betragtning, som en æret Lærer gjorde gjældende, og som forøvrigt synes i Overensstemmelse med den nye Undervisningsinspektions Betragtning, nemlig at nu skulde man, grundet paa en Karakter ved Examensbordet, slaa en Streg over et ungt Menneskes Arbejde i 7—8 Aar og sige: Nu ikke videre, nu bestemme vi din Skjæbne for Fremtiden — med Hensyn dertil vil jeg sige, at den Vei er noget dærlig at komme ind paa. Det unge Menneske kan have levet under saadanne Forhold i Hjemmet, kan have haft saadanne Helbredsforhold eller været stundom lidt underkølet af Lærere og Elever o. s. v., at han er bleven noget forskræmt i Skolen og derfor er kommen daarligt fra Examen. Han kan derfor siden under noget friere Forhold blive baade et dygtigt og prægtigt Menneske. Det forekommer mig derfor aldeles urimeligt at den Vei at ville indskrænke Antallet af Studenter og sige: Du skal have meget Mere for at bestaa saaledes, at Du kan komme ind og høre Universitetsforelæsninger. Hvis man vil gaa den Vei, synes jeg, det er

Synd for Folk og deres Børn; jeg hunder den ikke. Den anden Vei giver sig nok af sig selv, naar de faae at vide, at man efter hvad der er sagt, har 400 Embedsøgende, af hvilke kun 100—150 — og det endda kun smaat nok — kunne komme til Tabet; det jævner sig nok af sig selv. Men den førstnævnte Vei forekommer mig for rigoristisk, for streng og for hensynsløs; thi der lægger man ved en saadan Bestemmelse dog i en endnu høiere Grad, end Tilfældet er, et ungt Menneskes Fremtid i de Aar Menneskers Haand og Skjøn, som have hørt paa det unge Menneske et Kvartertid ved Examensbordet i et eller andet Sag. Jeg ønsker fri Udgang til Universitetet i et større Omfang og en mere omfattende forpligtet Virksomhed ved Siden af den frie Virksomhed, som selvfølgelig burde beholdes og lettes. — Jeg beder undskyldte, at jeg saaledes har lettet mit Hjerte for adskillige Betragtninger, af hvilke jeg ikke tillægger alle lige stor Vægt, men jeg vil dog, da Sagen er kommen herind og er bleven taget under alvorlig Behandling, henstille til Overveielse — jeg gentager det — baade Forslaget om 2 Universiteter og Spørgsmaalet om, hvad Betydning de to Vei, ad hvilke man har tilført Universitetet Lærere, har haft hidindtil, og om man ikke, ved at gaa ind paa et saadant Forslag, for stærkt vil forstjære den Vei, som maaste i de senere Aaringer har været den mest nyttige. Dernæst vil jeg henstille til Overveielse, om virkelig videnskabelig Frihed kan forenes med at være Medlem af Examenskommissionen og Examinator, og om der ikke netop kræves en Examenskommission, for at Lærerne kunne komme til at staa friere. Endvidere spørger jeg, om ikke Universitetets Forhold kunne ordnes saaledes ved en Slags Deling, saa at de Mennesker, som trænge dertil, kunne faae en virkelig Undervisning paa Universitetet, som kan træde i Manuduktionens Sted og fri de unge Mennesker for den Udgift, de nu have, og det vilde efter min Mening medføre, at mange af Professorene maatte være den friere Videnskabs Repræsentanter, saaledes at man ikke krævede særlige Forelæsninger af dem; Spørgsmaalet er, om ikke Udgangsbetingelserne burde reguleres, og disse og Virksomheden i det Hele gjøres lettere og omfatte flere Sag, og endelig, om det Hele ikke maatte have et Tilsyn, som sikrer os, at Reglerne for Virksomheden i Almindelighed blive efterlevede. Jeg skal endnu tilføje Et, og det er, om det er rigtigt, at disse forskellige Stipendiefond og Legater beskrives og besørages af Profes-